

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)

7 martie st. v.
19 martie st. n.

Ese in fiecare duminică

Redacțiunea:

Strada pincipală 375 a.

Nr. 10.

ANUL XXIX.

1893.

Pretul pe un an 10 fl.

Pe 1/2 de an 5 fl.

Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

Ucigașul femeii sale.

(Roman prescurtat.)

Șandela începù să se stingă. Ultimele picături de unt-de-lemn inotau pe d'asupra apei, grămădindu-se spre flacăra.

La orizont se vedea o pătă mare roșie, care lăția mereu, resingându-se în perlele dela ferestre. După puțin sórele sări.

Un val de lumină se năvăli în camera de se făptuise cina. Victima erá însă, pe jumătate svălită. Obrajii-i îngălbenise, ochii se iufundase în bote, iar impregiurilor se formase cercuri negre. Anile îi erau înștate de ploponia, zele palide, întrechise; dinții strînșur, pieptul și ana erau pline de șge.

Ucigașul erá linișș și ținea încă în te, corpul ei înenit.

ncet, încet el își și în simțiri și schidând ochii, speriat în mijșil camerei, cus de o sudóre

Spectacolul ce i se infățisá erá oribil.

Privi ca zăpăcit, și nu-ș putea da sémă decă ce ea erá vis séu realitate.

Își trecù cu repedițiune mâna pe frunte și un ful-

ger de lumină îi străbătù creerul: El erá ucigașul acelei femei.

Se repeđi atunei cu furie către corpul ei neinsuflețit, îl luá în brațe, strigá pe nume femeea care numai esistá, sárutá nebuneșce carnea-i rece, umplându-și buzele de sânge. În acel delir vedù deschidându-se ușa și intrând mai mulți ómeni în casá.

Ucigașul, vedându-se descoperit, se uitá cu gróză la cei sosiți, streini toți pentru densus, și îi privi mult.... mult de tot, până când isbucni într'un ris sarcastic.

Inebunise.

Procurorul, căci erá el care intrase, urmat de comisar, doi agenți și câțiva mahalagii curioși, ordoná să i se aducá servitóra care făcuse declarația la comisarat despre crima făptuită acolo.

Servitóra veni.

Procurorul se uitá fix la densus.

— Dta te-ai dus să înșciințezi pe domnul comisar că aci s'ar fi comis o crimă?

— Da domnule, eu.

— Și cum ai descoperit acéstă crimă?

— Veniam să fac focul ca de obicei; deschidând ușa, v-

đui mânilor domnului infipte în gátul dómnei, din care sângele curgea șiróe. Speriată, am dat un țipet și am alergat de am spus domnului comisar ce vedusem.

— Fórte bine!... Acum să-mi respunđi esact

EX-REGELE MILAN.

la tot ce te voi întrebă, fără a căuta să-mi ascunzi ceva....

Domnule comisar, te rog să iei note de tot ce va răspunde martora.

Către servitoare:

De când ești în serviciul acestei case?

— Din ziua când domnul s'o căsătorit cu dómna.

— Și cât timp e de-atunci?

— Opt luni.

— În acest interval ai auzit să se fi certat ei vr'o dată?

— Nu, domnule!

— Va să zică trăiau liniștiți?

— Da! Se iubiau foarte mult.... după cât vedeam, domnul n'ar fi putut trăi fără dómna, cum nici dómna fără densusul.

— ave vr'un viciu stăpânul teu?

— Nici unul.... Veniá acasă de vreme, mánca și nu mai eșiá.

— Eri sérá, la ce orá a venit stăpânul teu?

— La opt, ca de obicei.

— Erá cumva supérat?

— Nu.... A vorbit cu dómna, a ris chiar și la ora 11 s'au culcat.

— Erai în casá când vorbeai?

— Da, aveam de reparat niște rufarii.

— Și nu i-ai auzit certându-se cumva?

— De loc.

— Ciudată crimá! Aprópe să nu mai înțeleg nimic. Dar atunci, după respunsurile care mi le-ai dat, ar rezultá că ucigașul să fie altul, iar nu stăpânul teu? Să vedem: Aduți bine aminte. Ești sigurá că pe densusul l'ai vădút cu mâinile infipte în gátul victimei? Veđi de caută să nu greșești și să ai vr'o presupunere falsé.

— N'am spus altceva decât ce-am vădút. La ce să acuz pe nedrept un om care nu mi-a făcut nici-un reu și care a fost foarte bun cu mine. Și să credeți că decá m'am dus asá de repede la dl comisar și am făcut acéstá declarație eram aprópe nebună de spaimá. Acum mi-e frică de ce am făcut. În tótá vieța voi avé remușcări de fapta asta.

Procurorul înțelese că acéstá fatá nu avea nici-o necesitate să esagereze faptele și deci ce spusese erá purul adevér.

Dar atunci unde să caute mobilul crimei?

Se inchee un proces verbal de constatările făcute și se sigilá locuința.

Cadavrul fu dus la spital, iar ucigașul internat într'o casá de nebuni, în camerá separatá, unde nu ar fi putut comunicá cu nimeni.

Vestea crimei se respândi ca fulgerul în tot orașul, și curioșii de prin tóte colțurile veniau să vedá locul unde acéstá crimá își avusese locul.

Toți se uitau cu gróză la ferestrele posomorite, imbrăcate în negru.

Unii se înáltau pe uluci, uitându-se cu frică în curte.

Diarele, în ziua aceea, se vëndurá ca nici-odată: Lumea năvăliá să le cumpere și fiecare le deschidea tremurând ca și când s'ar fi aflat în fața ucigașului.

În tóte se putea citi aceste rënduri:

«Crima din strada R....»

«În nóptea de 13 spre 14 maiu, o crimá oribilá 'sa comis în strada R.... Un soț și-a omorít nevéstá.

Ucigașul e închis într'o casá de nebuni, căci și-a perdut mintea.

«Până în momentul de față nu s'a putut scóte o singurá vorbá dela densusul, și încă nu se șcie cauza adevératá care l'o decis la crimá.

«S'a cautat familia acestor soți, dar nu s'a aflat nimic. Servitóreá, care-i cunoșce mai bine ca ori-cine, nu șcie mai mult decât cea spus la primul interogator, că acum opt luni ar fi intrat în serviciul acestei case, că soții trăiau retraș, nu primiau aprópe pe nimeni și că femeea eșiá foarte rar.

«Dupá perchisiția făcutá la domiciliu de domnul jude instructor, nu s'a găsit nimic care să póttá luminá justiția.

«Vom ținé pe cetitori în curentul acestei afaceri misterióse.

A doua di, sâmbătă, 17 mai, se citiau urmátórele:

«Ucigașul e la spital. Doctorii sperá că după câteva zile se póte aduce luminá în creerul lui, de óre-ce după declarația doctorului M.... nebunia e numai momentaná.

«Se așteptá cu nerábdare márturisirea ce va face ucigașul. Se đice că ar fi un mister în vieța acestui om.

«Ađi am trimes un corespondent al nostru, ca să culégá de va fi posibil, de pe la vecini, aménunte asupra vieții acestor soți.

«Cercetările ce vor face, se vor publicá mâne, la ediția I».

Duminecă 18 maiu:

O vieța misterióasă.

«Aménunte precise asupra vieței ucigașului din strada R....

«O persóná de cea mai mare incredere care a venit ađi din streinătate și care cunoșce foarte bine pe ucigaș și pe soție lui, iată ce-a spus dlui judecátor S... însărcinat cu dosarul acestei afaceri.

«Ucigașul se numeșce Emil Cavaciovski. E de 26 ani și e născut în Polonia. Muma-sa, după ce l'a născut, a murit în niște circumstanțe foarte ciudate.

«La 1853, Luisa Cavaciovski, muma ucigașului, iubiá cu pasiune pe un tiner care înșelase mai înainte pe sora aceștia, fără ca dēusa să șcie. Sora înșelatá, care aflá în cele din urmă că Luisa, mai frumoșá decât dēusa, îi luase amantul, jurá să-și resbune.

«Dupá ncue luni, Luisa născú pe Emil, într'ascuns de tatál ei.

«Margareta, sora ei, se arată indatoritóre față de dēusa, făcēndu-se chiar că ascunde pe cât îi sta prin putință acéstá nașcere. În realitate inse ea își formase un plan de resbunare foarte ingenios. Consiliá pe Luisa că ar fi bine să omóre copilul și să-l ingrópe, căci altfel párintele lor ar aflá faptul.

«Luisii fiindu-i frică de tatál ei, un om uriaș și aspru, se invoi; dete copilul Margaretei ca acéstá să facá ce va șci cu densusul. Margareta infășurá mica ființă în ciarciafuri și eși, nu ca să-l ingrópe, după cum spusese Luisii, ci ca să-l dea în ingrigirea unei femei din sat.

«Dupá o luná, când párintele lor se reintórse, Margareta îl chiamá d'o parte și-i destáinuí tot scandalul surorii sale.

«Caciovski orbit de mâníe căci își văđú numele pētat de cătrá fiica lui, intrá furios la Luisa și o întrebá ce făcuse cu copilul ei.

«Sērmana fatál la o întrebare asá de neașteptată se îngálbení și nu putú răspunde nimic.

«El, in culmea furii, îi spuse că din ziua acea, n'are ce mai caută in casa lui și că e liberă a se duce ori unde va voi. Luisa plânse, îi ceru iertare, dar el nu voi s'asculte nimic și eși spuindu-i că s'era să n'o mai găsească acolo.

«Luisa rămând singură începù să plângă și, ne mai având nici-o speranță căci și amantul o părăsise și pe ea, luă un pumnal ce eră in părete și se ucise.

Cavaciowski, căruia după doue ore îi trecuse furia, se gândi să se ducă la Luisa și să-i spună că o iertase.

«Când deschise ușa, o găsi pe s'ermana fată intinsă pe scânduri, intr'un lac de sânge.

«Acest bătrân o plânse m' t și pentru că-i rămasese copilul fiicei sale, îl crescù, dându-i numele seu de Emil Cavaciowski.

«Aceste sânt amănuntele nașcerii ucigașului.

«In privința căsătoriei sânt următoarele:

«Soția lui, victima, e francesă. Sânt căsătoriți de opt luni și s'au luat din dragoste. Se numește Victoria Lebrân; părinții ei sânt cultivatori in America.

«Ei trăiau din venitul unei averi de 100,000 de franci, zestrea soții, depusă la o bancă.»

Un lucru rămasese in umbră: Mobilul crimei!

Joi 22 maiu:

«Ucigașul refusă a mânca; din cauza asta a slăbit mult. Ochii îi sânt duși in fundul capului, fălcile scorfălcite și e galbău ca un mort.

«Procurorul i-a pus din nou mai multe întrebări la care n'a respuns nimic.

«Servitorii care sânt puși să-l supravegheze spun că l'au vădùt de mai multe ori tresărind, se uită in câte un colț și se da cu spaimă înderēt.

«Vom reveni.»

Duminică 2 septembrie:

«Pân' acuma nimic nou in afacerea crimei din strada R.... Ucigașul, după raportul făcut de medicii care l'au curarisit e vindecat pe deplin.

«Când i s'o făcut cunoscut crima al cărei autor e acusat a fi, el a ramas incremenit.

«Probabil că e un mister in această afacere.

«Mâne in fața juraților se va descurcă totul.»

Luni 3 septembrie:

Ediția II.

«Șase ore s'era!»

«Ați la 11 ore, asasinul a fost adus inaintea curței cu jurați.

«Sala eră plină cu lume care așteptă cu nerăbdare depoziția lui.

«La 12 ore se deschide ședința.

«Ucigașul e la bară; toate privirile sânt indreptate spre d'ensul.

«După ce se dă cetire lucrărilor din dosar, se procede la ascultarea inculpatului și a servitorei care e martoră.

«Iată ce declarație a făcut ucigașul, declarație foarte ciudată, căci e o crimă unică in felul ei:

«Domnilor jurați! sânt acusat că mi-am omorît soția; da! e adevărat! Eu am omorît-o.

«Inse inainte de a me condamná, judecați-me bine: crima acesta am făcut-o fără să-mi pot da s'ema de d'ensa și iată cum:

«In noaptea de 13 maiu am venit acașă ca de obi-

ceiu, la opt ore. Am mâncat cu soția mea, am mai vorbit până pe la 11 ore și ne-am culcat. Am adormit îndată.

«In vis mi se părea că eram intr'o pădure pe la mieđul nopței, și că o dróe de lupi alergă după mine; m'am impeditat și am cădùt! Simțiam cum un lup se aruncase pe mine.

«Atunci furia me orbì, intinsei am'endoue mâinile, apucaii fiara de gât și începui a strigá din toate puterile, așa că simțiam cum degetele se infingeau in carne. Un țipăt grozav me deșteptă din visul acesta: eră al femeii mele!

«Când am deschis ochii cel mai oribil tablou mi se infățișă atunci: La lumina candelii me văđui plecat pe corpul soții mele, cu mâinile infipte in gâtul ei, din care sângele curgea șiróe.

«Ea, cu ochii mari, deschii se uită ingrozită la mine. Ceva mi se părù că se pune inaintea ochilor și leșinai.

«Alt nu mai știu nimic.

«Acésta a fost declarația inculpatului.

După d'ensul se ascultă și martora care spuse că acești doi soți se iubiau și că trăiau fericiți împreună; că nici-odată nu i-a audùt certându-se.

«După martoră a luat cuv'ntul dl procuror.

«Dsa espune faptul in modul următor:

«Đice că inculpatul a comis crima, după chiar mărturisirea sa, inse đice că e absurd modul de ap'errare ce și l'a formulat acusatul, cum că ar fi comis această crimă fără cunoșcință. După toate probabilitățile mobilul crimei trebuie să fi fost averea victimei, ce rămânea totă acusatului, séu că crima a fost comisă intr'un moment de gelosie, și, prin urmare e o crimă făptuită cu precugetare.

«In resumat, cerù condamnarea inculpatului cu aplicația articolului.... din procedura criminală.

«După domnul procuror au luat cuv'ntul mai mulți avocați influenți, care prin pledórii lungi, susținură că inculpatul a sev'șit crima inconșcient. Că după chiar mărturisirea singurei martore nu reese aceea ce susține domnul procuror și deci nefiind crimă comisă cu precugetare cerură achitarea.

«Jurații intrară in camera de deliberare.

«După o oră de deliberație jurații es dând dlui președinte să citescă sentința:

«Av'nd in vedere că inculpatul Emil Cavaciowski in noaptea de 13 maiu a venit acașă la aceeași oră, a mâncat liniștit cu soția lui și in urmă s'o culcat, după declarația făcută de martoră;

«Luând iarăș in considerație că numitul a trăit in cea mai perfectă armonie cu soția lui;

«Av'nd in vedere nebunía acusatului in momentul când și-o vădùt soția pe care o iubiá așa de mult, mórtă; nebuníe provenită din desperare după raportul dlui doctor M....

«Luând in considerație că această crimă a fost sev'șită in urma unui vis ciudat ce l'a avut acusatul, deci fără precugetare;

«Av'nd in vedere e. t. e....

«Pentru aceste motive

«In unire cu domnii jurați,

«In virtutea legei,

«Hotăreșc:

«Achită pe inculpatul Emil Cavaciowski de faptul de crimă sev'șit asupra soției sale; crimă făptuită in neșcință, e. t. c.

«Cu drept de apel.

«Când se citi această sentință toate privirile se îndreptară spre inculpat care plângea.

«Acesta se sculă în picioare și dîse:

«Ve mulțumesc domnilor jurați că m'ați achitat și că ați recunoscut nevinovăția mea, dar la ce-mi mai folosește viața decît ființa ce am avut mai scumpă în această lume nu mai există.

Și căzu sdrobit pe scaun ascunzându-și capul între mâini.

Gr. MĂRUNȚEAN.

Din „Isprăvile lui Păcală“*

Sócra — cuc.

(Păcală se băgase odată slugă la un popă, om foarte reu, de care se plângea toată lumea; și, pentru a-și resbună pe el, îi făcuse multe neajunsuri. Popa căută în toate chipurile să se scape de dînsul, înainte de-aș implini anul de slujbă, după invoielă. Fragmentul ce urmăzează aci sub titlul de mai sus, arată unul din chipurile cum popa a încercat să se scape de Păcală.)

Pela munți venise ierna, cu ninsorile și vîntul... Tremurau — cu focu 'n vatră — ómenii de frig... Pămîntul Desbrăcat, dormia 'n neșcire, — c'o velință de zăpadă Coperit, să nu inghețe, ce-i p'afară să nu vedă! —

Popa, lângă vatra caldă, pe un scăunel ședea,
Și cu sócră-sa bîtrână despre ale lui vorbia...

«Dómne!... (ii spunea el sócrei) cu argatu ășt' al meu
«Câte-am tras!... Și-i tot in curte-mi, pedepsil'ar Dumne-
deu!

«După cum ne-a fost tocmela, anul vré să-și implinescă;
«Până n'o cîntă 'n pomi cucul, nu vré să me părăsescă!...
«Am cercat in mii de chipuri, să me scap de el, cum șcii;
«Mai pe față, dându-i drumul; mai p'ascuns, prin viclenii:
«Dar... mi-au fost de gēba tóte!... L'am trimis la munte
chiar

«Mai dēunăđilea 'n tómnă, după uscături c'un car,
«In pădurea ce se chiamă «Cuibu urșilor», cu gândul
«C'o să dea de el p'acolo vre un urs, și — spintecându-l —
«Voi scăpá... Dar, aș!... de unde!... Păcălit am fost din
nou!

«Păgubaș tot eu remas-am!... Ursu mi-a mîncat un bou.
«Și in loc de bou, acasă, ai vĕđut cu ce-a venit!
«C'un ursoi in jug... de mare, precum n'am mai pomenit!
«Pân' la ușe mi-l aduse, de erá să cad, să strig,
«Când am dat de el cu ochii!... tremuram, ca și de frig...

«Și-apoi câte d'al de-acestea, câte nu mi-a mai făcut!
«N'am nevoe a țile spune, că — me șcii prin ce-am
trecut...

«Of! când mi le-aduc aminte, par că-mi vine, deu, să țip!...

«Cum spusei, cercat-am tóte... De scăpare, nici un chip!...
«O nădejde mai am, numai: singură dór' dumnceata,
«Mamă sócră, de-ai fi bună, cred că m'ai puté scăpá!...»

— „Eu? (mirată 'ntrebă sócra) Ce pot eu la vĕrsta mea?
„Nu me veđi c'abiá stau dréptă? Cum cređi órc c'aș puté
„Să te scap...?“

* Epopee populară, in 12 cărți, ce va eși de sub tipar la București in cursul acestui an, intr'un volum.

Iar popa-i dîse: „Lesne!.. Mi-a venit un
gând...

„Precum șcii, prin ramuri cucul pân' s'o auđi cîntând,
„El de-aci să plece nu vré!.. Dar... pot eu să mai aștept?...
„De-o mai sta mult timp in curte-mi, voi inebuni... spun
drept!

„Deci, ascultă, mamă sócră!.. decă te-ai sui 'ntr'un nuc,
„Peste gard, colea 'n grădină, — și de-acolo, ca un cuc,
„Dec'ai șci să cînti... atuncia, el pe loc ce-ar auđi,
„N'ar avé 'ncotro!.. să plece la minut ar trebui!..
„Me 'nțelegi acum!..“

— „Veđi bine!“ (ii respuse in-
dată ea.)

— „Ei, și ce dîci, dragă mamă, — te 'nvoești să faci așa!..
„Deu, gândește-te!.. De-acuma, pote, rĕndul nostru vine!..
„Pe copil, pe preotésă, nu șcii cum mi-i puse bine?...
„In această ni-i scăpare, mie cât și dumitale...
„Fii deci bună și m'ascultă! Dór' l'om pune ađi pe
cale!..

— „De! (bĕtrána îi grăește.) Trĕbă-așă de mare nu-i
„A cîntă, cum cîntă cucii... Este greu dór' pân' te sui!..
„De socoți c'acésta, inse, o să-ți fie de scăpare,
„Nu mai dau in lături... vino, și-mi ajută la urcare!..“

Cu acestea in grădină pe furișul ei plecară.
Popa, dela pod din tindă, a luat cu el și-o scară.
Și — cu ajutorul scării — sócra se sui in nuc,
Și 'ncepù de-acolo: „Cucu!“ — a cîntă chiar ca un cuc...

Iar părintele atuncea inspre șură merge 'ngrabă,
Unde se află Păcală, și: „N'auđi nimic?“ îl intrĕbă.

— „Ce s'aud?“ — „Ascultă 'ncolo!.. Cucu!.. nu-l auđi
cîntând?...“

— „A!.. ba cum nu?... (el respuse, stănd pe loc și as-
cultănd.)

„Cîntă! bate-l'ar să-l bată!..“
— „Să-ți plătesc deci, vino
iute!

(Dise popa.) Ia-ți simbria, și-apoi... unde-ți place, du-te!..
„Ce stai?... O să-mi dîci și-acuma, c'anul nu ți s'a 'mplinit?..“

Iar Păcală: „Aș!“ respuse. „Nu!.. De-acum s'a isprăvit!..
„N'auđi cucul?... Dă-mi simbria, să me duc in trĕba mea...“

Popa, auđind acestea, par că nici nu mai șcica
Unde e, pe care lume?... „Ah! dîcea in gândul seu.
„Bine că scăpai odată!.. Mulțumesc lui Dumneđeu!..
„Și mântuitoru-mi... cine-i?... Tihná cine-mi dăru?...
„Biĕtă sócră!.. Veđi ce bună-i!.. N'am s'o uit cât oi
trăi!..

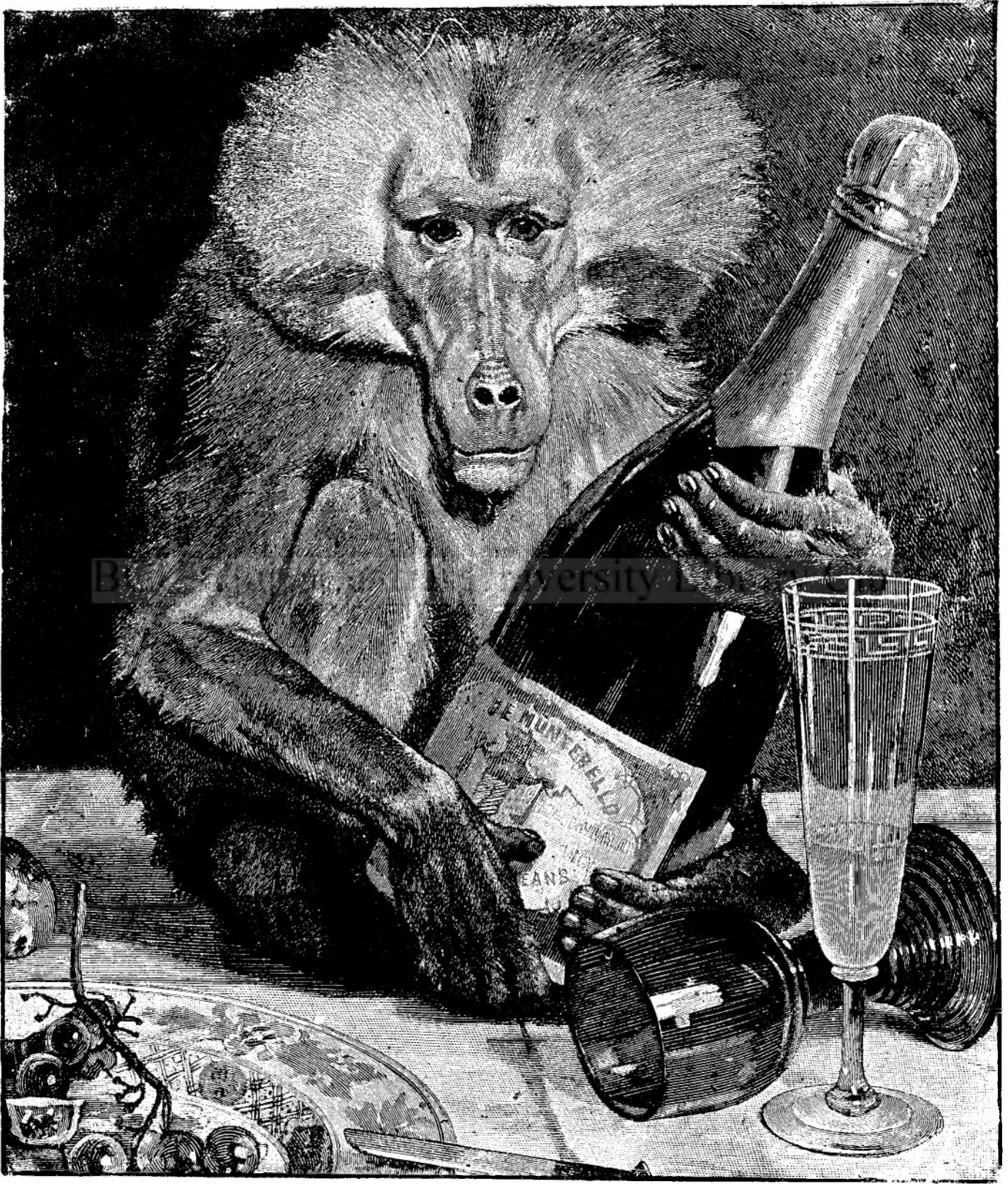
„Dică lumea ori-ce-i place, eu la toți mereu voi spune:
„Or fi multe sócre rele, ei dar... sînt și sócre bune!..“

Apoi lui Păcală-i dîce: „Uite!.. fin' că, la nevoi
„Tu m'ajuți de-atăta vreme, haide! ia-ți din grajd doi boi,
„Și din șură ia-ți și carul ășta, — tot al teu să fie! —
„Cred că e destul de mare pentr'un an așă simbria,
„N'o să dîci că-s reu de plată!..

— „Nu!“ (Păcală i-a res-
puns.)

„N'am de dîs nimic, părinte! Mi-ai plătit deu, prea de-a-
juns!“

— „Apoi, ce stai dar pe gânduri?...“

Ultima sticlă.

— „L'alt ceva eu me gândesc :
„Cuc să cânte 'n meș de iernă, n'am vădut de când trăesc !..

„Ce minune-o fi acésta ?..

— „Șciu și eu ? de unde ?.. cum ?..

(Popa i-a respuns) De asta, ce ne pasă noue-acum ?..

— „Eu voesc (a ȕis Păcală) ca să-l vĕd cu ochii mei !..”

Apoi merse in grădină, și-apucând un retevei

Bunicel de jos... d'odată: Svirr! cu el in nuc spre babă...

Iar ea, cumpĕna pierdĕndu-și, — vrĕnd a se ferĭ in grabă —

Tranc! — din pom de-a berbelĕca jos grămadă a căĕlut,

Și pe loc remase mōrtă... .

— „Vai de mine!.. Ce-ai făcut ?!..

„Omorĭși pe biĕta sōcră!..” ȕise popa spĕriat.

Iar Păcală: „A!.. stăpĕne!.. Va să ȕică: ai umblat

„Să me tragi, cum vĕd, pe sfōră!.. Cucul, ce cântă in nuc,

„Eră sōcra dumitale?.. Dumneaei făcea pe cuc?..

„Bine c'am aflat!.. Acuma, pune-ți poșta 'n cuiu, părinte!

„Să mai plec — ferit-a Sfântul! — Stau să te slugesc 'na-

inte,

„După cum ne-ă fost tocmĕla!.. anul, nu mi-s'a 'mplinit!..

Auȕind acestea, popa... a remas ca — opărit...

„Mĕ! (și-a ȕis in gând) Trăsnĭ-l'ar, să-l trăsnĕscă, de mișel!..

„Me credeam scăpat!.. Când colo... Aș!.. In loc să

plece el:

„(Cui i-ar fi trecut printe, c'are să se 'ntĕmple-aș?)!

„Ian te uită: mi se duse — biĕta sōcră, vai de ea!..”

P. DULFU.

Un răsboi vesel.

Comedie intr'un act, de *Melerville* și *Carmouche*.

Persōne:

Laroz Pompon, dragon francez,
Lauternik, sergent de dragoni, alsacian,
Lolo, modistă,
Lili, nepōta ei,
Un corporal,
Un notar,
Brussaille, jitar.

4 soldați; un băet de crișmă; o servă.

O câmpie cu lanuri de grău in fund; la drĕpta spectato-
rului, pl. I, mese și scaune, o tablă de crișmă pe un pĕrete, cu
inscripția: „La inima sburătōre: Vin bun și praf de pușcă. La
stānga pl. I cu pavilion. Plan a III alt pavil. mai ridicat, cu fe-
rĕstă de asemenea in fața publicului la ctaj.

Scena I.

Laroz, in uniformă, apoi *Brussaille*.

Laroz (la o mĕsă *privind cu drag la ferĕsta dela al 2-lea pavilion*.) Mi se pare că slujba asta e mai grea decăt cea dela casarmĕ! să stai doue cĭasuri neclintit inaintea cetătei in care-i baricadată pupuica mea...

Arie I.

Ascultă-mi vai durerca
Fetiță sficiōsă

Și dă-mi, dă-mi mĕngăierea

Cu fața-ți drăgostōsă,

Deschide ferestra

Lili, inima mea!

Să-ți vĕd eu frumușica

Și dulcea fața ta!

(*Inturnându-se la drĕpta*.) Ai? cine vine ôte acū să-mi intrerupă asaltul? — Tata *Brussaille*, jitaru! Să luăm sĕma. (*Suie in fund*.)

Brussaille (*viind cu o pușcă mică*.) Mi se pare c'am auȕit pe cineva umblĕnd pe-aici.

Laroz. Am să me fac că culeg ceva (*culege o flōre mare de mare*.)

Brussaille. Iaca! dta ești dle *Laroz*!

Laroz. Chiar eu, tată ista...

Brussaille. Da ce strĭngi burueni de pe jos?

Laroz. Am să-mĭ fac un ceai de mae, pentru că... sufer de bătături...

Brussaille. Da nu cumva ți-i sete, puiule; am co-
lea in crișmușōra mea un vin bun prefăcut, ista și eu, vechiu de trei ani...

Laroz. Nu mi-i sete, — din intĕmplare.

Brussaille. Pōte să fĭi bolnav, puiule!

Laroz. Nu se află! (*A parte*.) De s'ar duce mai degrabă dracului!

Brussaille (*se pune pe scaun*.) Inchipueșce-ți că prin tōte lanurile pe care m'a insărcinat proprietărița să le păzesc, găsesc o mulțime de stricațiuni... pe deoparte stigleții imĭ mĕnĕncă cireșile, pe de alta amoresații imĭ calcă grăele...

Laroz. Ce spui...

Brussaille. Iac'a așă; trebuie să umblu ȕi și nōpte, ca strigoi să-i alung de prin lanuri!

Laroz. Vai! nu mai sĭnt bunele moravuri in aste cĕmpii!

Brussaille. Ba n'o mai remas nici cuiburi de pre-
peliți! — Dōmna Lolo, ni-a fĕgăduit 10 franci, dec'oi putĕ pune mĕna pe vr'un frĭlfus de cei ce se lungesc pe grăele sale... Și colonelul dtale de altă parte, tot așă mi-o spus! — și când l'oi prinde, și când oi adresă...

Laroz (*vĕdĕnd pe Lili*.) A!

Brussaille (*sărĭnd in sus*.) Cei? ai zărit pe vre unul? incotro?!

Laroz (*arată fundul la drĕpta*.) Unde? iaca colo! sub mĕrul cela... nu șciu de-a fĭ un om sĕu un mo-
tan... dar de sigur trebuie să fie ceva de genul bĕr-
bătesc!

Brussaille. Alerg să-i dresez un pronces-verbar...

Laroz (*impĭngĕndu-l*.) Așă! alĕrgă iute! iute! (*intre dinți*) dobitoc bĕtrĕn ce ești!

Brussaille. Fōrte-ți mulțumesc de indatorire, dle *Laroz*! (*Alĕrgă fund*.)

Scena II.

Laroz, *Lili*.

Laroz (*urmĕndu-l cu ochii*.) Așă! pas gimnastic, mars! (*alĕrgĕnd la grĭlă*.) Aratăți fețișōra, ȕeița mea, āngĕrōica mea! pichirița mea!

Lili (*cu frică*.) Ești singur, dle Laroze?

Laroz. Ferĕscă Dȕeu! sĭnt eu și cu amorul meu nedespărtit! Amorul și mine sĭntem o pĕreche, impĕre-
chiată pentru vecĕl!

Lili. Me tem să nu me zĕrĕscă mĕtușica, că-i in fundul liveȕei.

Laroz. Ce! nu s'a mai domolit dinții mătușicăi? nu i-ai spus că iubești pe Laroz Pompon, flórea tuturor soldaților regali?

Lili. N'ara îndrăsnit... I-am spus numai c'aș voi să me mărit cât mai curând, — și m'a ocărit.

Laroz. Ce? nu vré să te lase să te măriți nici odată?

Lili. Ba! ȕice că să se mărite ea mai întei. Eii ȕi place?

Laroz. Pofta asta-i cam obicnuită in lumea nóstră păméntescă. (*Ingâmându-se.*) Bărbatul e una din trebuințele imperioase ale epocii nóstre! D'ai bogată, me rog, mătușica?

Lili. Așá mi se pare... Afară de moșióra asta, are o magazie de mărunțușuri fórté frumósă, in strada Burdonesă, din Paris.

Laroz. Și ce vĕrstă ar avea, dna mătușica dtale?

Lili. Când m'o luat. după mórtea mamei, avea 27 de ani; dar lucru curios, — de doi ani de când stau la dĕnsa... s'a schimbat, și nu mai pare a avé decăt... atáta cât spune că are...

Laroz. Căt?

Lili. 25!

Laroz. Atuncea in loc să crĕsca ea descreșce! Sânt o mulțime de femei in lumea nóstră, cari cresc tot de-îndĕrĕt!.. Cu alte vorbe, trebuie să aibă vr'o 30 de anișori, bob-numĕrat. Tocmai! o vĕrstă fórté bună pentru măritișul... al doilea. Să-i iertăm dar astă mică slăbiciune și să facem amĕndoué nunțile intr'aceeăș ȕi.

Lili. Așá-i; dar veđi că până ce nu ș'a găsi un bărbat n'are să me lase să... chiar eri îmi ȕicea: «De îndatá ce me voi măritá vei fi stăpână să-ȕi alegi pe ori cine ȕ-a plăcé, numai să fie un băet de trebă!

Laroz. Mii de mii de... nușciú cel Șcii că asta-mi place! N'avem decăt să-i găsim un bărbat acestei femei, prea femeie...

Lili. E cam greu...

Laroz (tot îngâmfat.) Și de ce împĕrătĕsa mea?

Lili. Pentru că-i greu! I s'au infățișat o grămadă, și i-o trimes pe totá la primblare... (*Imitând-o.*) «Aista-i prea fricos; celalalt nu-i destul de vioi... Ar trebui să-l cunóscă... marfa asta-i fórté înșelátóre...»

Laroz. Se 'nțelege... Da poți s'o iei pe incercate!

Lili (desperată.) Și in vremea asta lumea se desperéză...

Laroz. Ba chiar se usucă... Și regimentul meu plĕcă peste trei ȕile la Orleans.

Lili. Peste trei ȕile!

Laroz. Ce-am să fac eu fără Lili la Orleans? Ne-greșit că tótá ȕiulica am să me adăp numai cu oțet...

Lili (plângĕnd.) Ah! s'a sfĕrșit!.. Pentru ce te-am mai iubit eu óre. Vĕd bine că nu trebuie nici să me mai gândesc.

Laroz. Să nu te mai gândești! mii de mii de nu șciá cel dta... care ești ca și comandantul de brigadă al tuturor puterilor mele in activitate individuale... Nu, nu, nu!.. Am o idee! am să mărit iute și degrabă pe mătușá ta!

Lili. Ai să măriți pe mătușica? dar cum?

Laroz. Habar n'am.

Lili. Și cu cine?

Laroz. Nu șciu. Dar or care să se mărite ori care să me gátue Scaraoski! Numai, cum a amurgí binișor, vino in astă sérá pe aici ca să ne înțelegem, și să-ȕi transmit parola!

Lili. Nu pot, căci notarul cel mititel și ghebos, — dl Daufors, are să șĕdă la mĕsă la noi.

Laroz. Cu atát mai bine!.. Când toți se apucă de deșertat talgerile, ȕi-le că n'ai poftă de mánca-re, că te-a apucat cine șcie ce... Nópte bună boeri dv.! Te pre-faci că te duci să te arunci in brațele lui Orfeu, și alergi in cele ale unui drăguț...

Lili (rușinată.) Domnule!

Laroz. Cu tótá cinstea convenită, prea nevinovată feciórá, ce vei merge 'n curĕnd la Orleans! Me șcii că sânt omul din cei mai virtuóși... Șcii că n'am îndrăsnit macar să-ȕi răpesc primul sárutat... gajul cel mai neprihánit al dragostei! Și astă inimă, căptușită cu acea cordeluță négră, ce mi-ai fágăduít-o, ca semn al unei credinți fără de început și fără de sfĕrșit, intocmai ca și firmamentul... este coela... (*Arătând cordĕua ce o are ea la gât.*) Am respectat domiciliul seu... dar in astă sérá mi-o vei da, nu-i așá? ei? (*dându-i cote.*) Ai să vii? ei?

Lili (plecând ochii.) Déc'oi puté.

Laroz (a parte.) Când o femeie-ȕi ȕice déc'oi puté, apoi... va puté, fără nici un greș.

Lili. Inse, — de voi reuși. — Cum să-ȕi dau de șcire?

Laroz. Ar trebui un signal.

Lili. Cum?

Laroz. Cu trompeta...

Lili. Dar...

Laroz. Aha! bine ȕici; tu încá n'ai invĕțat să cânti din trompetă; am să te invĕț eu, — mai târđiu.

Lili. Al! voi pune o luminara la ferĕsta mea.

Laroz. Ideie bombardamentală!... de minune! Gând nópte-și va intinde negrele-i aripi, — luminarea ta va fi stĕua ciobanului teu...

Lili (cu încântare.) Ciobanului meu!

Laroz. Da! ciobanului teu... Ciob... Al! drace!.. mii de mii de lulele astupate!... dar eu n'am bilet de in-voire, până ȕe-ce ciasuri de nópte.

Lili. Cum? n'ai bilet de invoire?

Laroz. Se 'nțelege că n'am. Ș-apoi nu șcii óre, că de 'ndatá ce bate retragerea, fii lui Marte ce mĕsurá pavelele fără bilet de voe sânt trimeși de-adreptul la dubă?

Lili. Atunci, — du-te degrabă și cere un bilet.

Laroz (scărpinându-se după ureche.) Veđi că, dl colonel... nu vré să-mi mai deie... ȕice că me prea intrec la... că in tóte serile cer...

Lili (gelósă.) Și ce faci cu ele dle?

Laroz (naiv.) Ó! nimica... me duceam să-mi vĕd o bunicuță órbă, cărei îi dádeam să-mi drĕgá albiturile.

Lili (amenințátóre.) Hml

Dna Lolo (din casă.) Lili!

Lili (a parte.) Mătușá! (*lui Laroz.*) Atunci să nu vii fără de bilet.

Laroz (luându-i mâna.) Ce are a face... pentru ca să te vĕd... puțin îmi pasă... chiar de aș fi im-pușcat.

Lili. O Dómne! Să nu faci una ca asta!

Dna Lolo (din casă.) Lili!

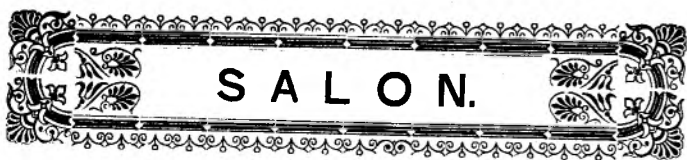
Lili (tare.) Iaca vine Mătușică! (*Incet lui Laroz care-i sárutá grozav mânilé.*) Lasă-me c'are să me ocă-rĕscă...

Laroz (mai sárut.) Încá... im... im...

Lili (scăpând din mânilé lui.) Ești un monstru... nici să te mai vĕd in ochi! (*Incet.*) Pe de sérá! (*ese.*)

(Va urmá.)

N. A. BOGDAN,

Dela București.

Timpul e posomorît. In gîmurile ferestei mele bate crivêțul pornit din stepele rusești. Iérna încã n'a trecut de tot, de aceea primãvêra n'are curagiul sã-și facã intrarea. E anotimpul cel mai neplãcut, cãnd nu mai șcii cum sã te 'mbraci, cãci nu ești sigur la ce ai sã ieși.

Damele de modã inse nu se superã de fel. Ba, pôte că chiar le convine timpul acesta, cãci el le dã privilegiu sã-și schimbe toaletele mai de multe ori pe ñi. Trebuie sã constatãm, cã ele și usuzã grozav de acest privilegiu. Bucureșcenele nu se lasã a fi intrecute de surorile lor din alte pãrți. Lucsul e mare, dar și mai scump decãt in alte pãrți, cãci totul e importat și trecut prin vamã, unde se plêțește aprópe cincideci la sutã din valórea obiectului.

Bogații pot sã-și permitã lucsul acesta, cãci cu tótã risipa, România este încã o tãrá bogatã. Me mir inse de unde și cum pot sã cheltuiescã atãta niște ómeni cari n'au alte isvóre de vinituri, decãt léfa lor, care abia ajunge pentru trebuințele traiului ñilnic. Explicațiunea inse pare cã ni se dã prin cele vèd la intrarea Cismegfului. Acolo e instalat tribunalul, cãruia aparțin și procesele de divorț. Acolo vèd eu mergènd rënd pe rënd o mulțime de femei și bãrbați.

Numerul divorțurilor, in timpul din urmã s'a urcat grozav. Se despart niște pãrechi, care au trãit cãte 10—15 ani impreunã. Și in cele mai multe casuri motivul este interesul material. Cãnd s'au papat paralele, sãrutãrile nu le mai indulcesc traiul; in cele din urmã apoi se pomenesc cu sentimentul cã «se urèsc». Și atãta este de ajuns, pentru ca tribunalul sã pronunțe sentința de divorț.

Motivul divorțului fiind mai cu sémã material, se înțelege, cã-l vedem ivindu-se mai adeseori in cercurile, unde paralele nu prea ajung sã 'ndestulèscã tóte caprițiile.

Am aicea un prieten literar, care ca toți ómenii de litere la romãni, muncește din greu și totuș abia își pôte agonisi un cadru de pãne pentru tóte ñilele.

Inainte cu cãțiva ani, m'am dus sã-l vèd și sã-i cer niște lucrãri pentru «Familia». In lipsa lui, m'a primit o femeie tinerã și frumósã, care mi-a spus, cã este nevèsta prietenului meu. Și cum mi-a ñis acèsta, deodatã mi-a stèrnit o stimã nemãrginitã, cãci am gãndit: «Decã femeia acèsta frumósã a consimțit sã fie consorta unui scriitor român sãrac, de bunã sémã îl iubește mult și are o inimã nobilã».

La doi ani iarăș me duc la prietenul meu. De asta-datã îl gãscsc acasã. Tocmai lucrèzã. Nu vreu sã-l derangez, cãci momentele inspirațiunii sînt sacre. Dar el me observã, me asigurã, cã scrie numai niște scri-sori la unii «rei de platã», cari încã nu i-au respuns abonamentul. Apoi povestim vesel.

De odatã el îmi ñice: «Dar încã nici nu-mi cunoști nevèsta!»

— Ba da. Am avut onórea s'o vèd acuma-s trei ani.

El zimbește și-mi respunde:

— Te 'nșeli. Haid sã te prezentez.
Și luãndu-me de braț, me conduce in odaia vecinã, unde me 'ntimpinã o damã tinerã și fórtè frumósã, cãreia me și presentã, adaugènd:

— Nevèsta mea!

Eu stam uimit și zãpãcit, cãci dama acèsta nu e aceea a cãrei cunoșcințã o fãcusem inainte cu trei ani. Ori pôte me inșel? Ba. Nu sémènã de fel. E alta.

Prietenul meu vèdènd surprinderea mea, grãbi sã me scótã din incurcãturã. ñicèndu-mi:

— A trebuit sã me despart. Dar acuma, am un ànger.

(Erã cãsãtorit numai de o lunã.)

La anul iarăș vin la București. Și iarăș me duc la dènsul. Și îl gãscsc insurat iarăș cu alta.

— Dar «àngerul» — îl întreb eu.

— S'a dus — fãrã sã-mi ñicã adío! Acuma inse mi-a dat Dumneđu una bunã și credinciósã, cu care am sã trãesc pãnã la mórte!

Astãði îl întèlnfi pe bulevard. Me invitã cu bucurie la el acasã.

— Mèi, frate, — i ñic, — spune-mi inainte, sã me șcú orientã: iarăș ai alta soție?

— Ba, acuma n'am de loc. Ne-am divorțat.

Dar sã ne despãrțim și noi de tema acèsta, ca nu cumva sã par a fi doctrinar, care prin exemple spun invèțãturi morale.

N'ar fi mirare, decã aș alunecã pe terenul acesta, cãci ne aflãm in postul mare și biserica Slatari de peste drum me tot invitã la pocãințã.

Me și duc acolo, ba vizitez mai multe biserici, cãci îmi place sã studiez moravurile de aici. Și n'ar crede cineva, cã acest popor, care se divorțèzã atãt de iute, cãt este de evlavios! Bisericile mai totdeuna sînt pline și încã nu numai de poporul din clasa mai de jos, ci totdeuna veði reprezentatã și elita societãții bucureșcene.

Inaintea bisericei Crețulescu de lângã palatul regal, o trãsurã elegantã cu patru cai atrage atențiunea trecãtorilor. Vizitíul și serviterul livrați aratã, cã aparține cutãrui boer. Și iatã cã ese din bisericã o damã distinsã, imbrãcatã in negru; se urcã și luãnd frãnele, mãnã caii in mijlocul admirațiunii generale, spre — soșea.

Acolo sesonul cel mare n'a sosit încã. E cam rece și toaletele de primãvêrã numai acuma se confecționèzã. Dar acuș, la dumineca Tomei, o sã vedem ieșind tótã lumea elegantã, in niște trãsuri pompóse și toalete elegante, mulțime mare ca nici la Viena.

Plimbarea cu trãsura la șosea este un obicei particular al Bucureștilor. Timpul eșirii e dela patru pãnã la șese ore dupã miédãði. Un adevèrat caravan, dar strãlucit și plin de lucs, incãt te farmecã. Pe șoséua largã 3—4 șire de trãsuri particulare și publice alérgã in sus și jos, in ordinea cea mai mare și fãrã sã se ciocnescã, de și toți mãnã fórtè repede.

Aspectul acesta este fórtè frumos. Stai uimit și admiri sutele de trãsuri și 'n ele mulțime de dame și bãrbați, cãrora arborii parcului le fac cadra din ambele pãrți.

Cred inse, cã tabloul acesta iérna este și mai rãpitor. Atunci, in loc de trãsuri, sbórá sanii ușóre pe zãpada inghietãtã; costumele de iérnã, zurgaleele cailor și pe de-asura tuturora, lumina electricã a lampelor, trebuie cã ofer o vedere feericã.

Dar că și viața publică e mai monotónă decât alte-dăți pe vremea acesta. Nu înțeleg fluctuațiunile politice, căci acele și acuma se manifestază cu totă puterea. Sîntem în toiul discuțiunilor parlamentare. De n'am ști această, ne-o spun diarele, care afară de politică, abia se mai ocupă de alt ceva. Dar înțeleg evoluțiunile vieții sociale, care se exprimă prin petreceri, conferințe literare, concerte și reprezentațiuni teatrale.

Anul trecut pe vremea acesta la Ateneu în fiecare joi și duminică seara eră câte o conferință literară, chiar și eu am avut onóra să țin una; în anul acesta înse conferințele s'au nămolit cu totul, abia doué trei și-apoi au încetat.

Numai cercul ține la afișul de an. Ș-atuncia s'a reprezentat în toate serile «cercul sub apă» și acuma. Nu știu decă de-atuncea se jôcă tot pantomimica acesta, dar decă se ține atâta timp, se vede că e de gustul publicului. La circ în toate serile e lume multă; de doué ori s'a dus și prințul moștenitor cu juna-i soție.

Concertele pare că acuma încep. Alaltă eri a fost concertul violoncelistului Dinicu și al unui pianist din Viena.

Astăzi duminică va fi primul concert simfonic dirijat de dl Wachmann. Aceste concerte, după cum mai scriserăm în colónele acestei foi, se bucură de multă simpatie din partea publicului, care totdeauna umple toate locurile, ceea ce este un semn foarte îmbucurător pentru aprețierea gustului musical al publicului din capitala României.

Teatrul Liric, care s'a afișat că vre să cultiveze musica națională, înse care — afară de ultima operetă — n'a reprezentat de fel musica română, s'a dus pe copcă. Nu șcim cauza; se dice, că s'ar fi ivit niște neînțelegeri între dl Stefanescu dirigintele și între dl Maican, proprietarul teatrului. Ori ce a pricinuit acest sfârșit grabnic, n'avem cuvinte să ne pară reu, căci arta națională n'a perdut nimica. Iar cei ce totuș ar resimți vr'o durere, se pot mângâia, că trupa s'a mutat în teatrul «Dacia», unde aseră ș-a început reprezentațiunile cu opereta «Olteanca».

La Teatrul Național e mare bucurie. Stagiunea a avut un excelent succes — material. Trei săptămâni s'a jucat de-a rândul «Gigerlii din Viena», iar acuma de doué săptămâni în toate serile se dă «Ocolul pământului», și sala e totdeauna aproape plină. Ce-i dreptul, astfel de piese în Europa apusénă se jôcă numai prin teatrele de mahală, dar ce are a face? Membrii Teatrului Național de aicea n'au lăfă ficsă, ce se 'mpart numai pe vinit; poțile deci luă în nume de reu, că stăruesc să atragă lume cât de multă, ca astfel și vinitul să fie cât mai mare.?

România a făcut pe multe terenuri foarte mari progrese, care au absorbit întreaga activitate a bărbaților de frunte, încât aceia n'au mai avut timp a se gândi serios și de viitorul Teatrului Național. Să sperăm că și timpul acela are să sosescă 'n curând!

Academia Română ș-a deschis și în anul acesta sesiunea generală la timpul indicat prin statute. Membrii sosiți din felurite părți, cari nu se veduseră din anul trecut, ș-au strîns mîna cu dragoste frățescă. Dar din Bucovina nici în anul acesta n'a putut să vie încă nimene.

În sala ședințelor, dinapoia fotoliului presidial, este aninat portretul lui Alecsandri, dăruit de regele

Lângă acela se înșiră portretele membrilor reposați de curînd: Mihail Cogălniceanu, Bacaloglu, Sion,

episcopul Melchisedec, — și printre ei Dimitrie Gi-chindeal.

Astfel s'a dat în sfârșit onóra meritată și fabulistului nostru din Banat!

IOSIF VULCAN.

Sesiunea gen. a Academiei Române

în 1893.

II.

Sedința II, la 24 februarie v. (8 martie.) Se citește raportul comisiunii pentru împărțirea cărților din fondul Fētu. Apoi procede la alegerea comisiunii însărcinată cu aceeaș lucrare în anul 1893.

Dl Nic. Ionescu dice, că ar trebui ca cărțile care se impart să se facă din însaș inițiativa Academiei. Nu pôte fi de demnitatea Academiei să continue cu sistemul adoptat la început de a cumpără cărți și a le trimete la câteva școli prin intervenirea ministeriului de instrucțiune publică.

Ca membri ai comisiunii se realeg dnii P. S. Aurelian, D. A. Sturdza și Gr. Stefanescu.

Dl Iacob Negruzzi face întrebare și cere ca Academia să hotărască decă o publicațiune prezentată la concurs fără arătarea premiului la care concurează pôte fi respinsă dela concurs pentru acesta lipsă și decă nu se pôte ca concurentul să arate după terminul presentării de 31 decembre premiul la care voește a concură. În acest cas se află «Pedagogia» de Ioan Popescu. Decisiunea din anul trecut nu impune, ca arătarea premiului să se facă deodată cu presentarea cărților la concurs și nu mai târziu.

Dl D. Sturdza dă informațiuni în cestiunea sulevată. Dnii Fălcoian și Stefanescu susțin să se respecte decisiunea luată și cartea în cestiune să fie respinsă dela concurs. Dl V. A. Urechia dice, că ar fi bine să se lase comisiunii premiilor a hotări asupra ei.

Se pune la vot și se decide ca scrierea «Pedagogia» de Ioan Popescu să fie considerată ca nerepresentată la concurs.

Dl D. Sturdza intrăbă decă cestiunea ortografică a scrierii lui *z* scurt se va discută în acesta sesiune seu se va amână? Dl N. Ionescu raspunde, că negreșit trebuie să se decidă cestiunea acesta, căci este de demnitatea Academiei să o resolve în sfârșit. Dl Quintescu propune, ca cestiunea să se trimită la secțiunea literară, care după completarea sa să aducă propunere în acesta privință. Propunerea se primește.

Sedința III, la 25 februarie (9 martie n.) Dl D. Sturdza citește scrisóree primită dela dl dr. D. C. Barcianu, profesor în Sibiu, care trimite copia decalcată de pe un document dat și subsris de Mihai Vodă Vitezul în limba latină la Alba-Iulia la 2 ianuarie 1600. Documentul se află în original în biblioteca seminariului Andreian din Sibiu. Se decide a se mulțumi dlui Barcianu și a-l rugă să trimită Academiei originalul spre a se fotografia și apoi a i se restituí.

Se citește procesul verbal al secțiunii istorice pentru ședința dela 23 februarie curent, când secțiunea a luat următoarele hotăriri:

a) Ș-a reconstituit biuroul pentru 1893—94, alegînd președinte pe dl V. A. Urechia, vicepreședinte pe dl A. Papadopol-Calimach; a reales apoi secretar al secțiunii pe 7 ani (1894—1900) pe dl V. Maniu;

b) A se interveni pe lângă ministeriul cultelor să procure localul necesar pentru instalarea colecțiilor științifice și literare din Iași;

c) A se amână hotărârea asupra subvențiilor bănești cerute de aceeași societate pentru explorări arheologice până când comisiunea financiară va arăta starea fondurilor;

d) Recomandă Plenului propunerea dlui D. Sturdza de a cedă Academiei exemplarele publicațiilor sale «Acte și documente privitoare la istoria renașterii României», cu condițiunea ca Academia să continue tipărirea;

e) Conform art. 26 statute și 64 Regulament, secțiunea cu unanimitatea voturilor decide a chema să facă parte la lucrările ei pe dl Gr. G. Tocilescu, membru în secțiunea literară.

Dl N. Ionescu observă, că în ședința secțiunii istorice, al cărei proces verbal s'a citit acum, s'a luat o deciziune pripită, uitându-se dispozițiunile art. 15 din statute, care prescrie categoric, că președinții și vicepreședinții se aleg la finele sesiunii generale. Cere ca acea hotărâre să se ștergă din procesul verbal și să se facă din nou, când prescriu statutele. Propunerea se primește.

Dl secretar general D. Sturdza atrage atențiunea Academiei asupra diferitelor dificultăți, cari rezultă din faptul, că manuscriptele lucrărilor făcute de membri nu se depun la cancelarie la epocile determinate de regulament. În această situațiune se află acum cele două discursuri de recepțiune ale dlor Tocilescu și Haret, al căror manuscripte nu sînt încă prezentate, de și art. 63 din Regulament prescrie ca ele să fie comunicate delegațiunii cel puțin cu 3 luni înainte de sesiune, pentru a li se pute pregăti răspunsul. Dsa întreabă, decă nu ar fi mai bine ca lectura acestor discursuri să se amâne pentru sesiunea viitoare, din cauza că dnii membri nou aleși au fost împedecați a le prezenta la timp.

Dl Urechia crede, că este mare inconvinient ca discursurile de recepțiune să fie amânate dintr'o sesiune într'alta, căci rațiunea lor de a fi este tocmai de a fi prezentate cât mai îngrabă după alegerea noului membru care printr'un discurs solemn să-și facă intrarea în Academie; de aceea crede că ar fi bine să se ia o deciziune formală care să oblige ca discursul de recepțiune să se fie în cea dintîiu sesiune după alegerea noului membru.

După observațiunile făcute de dnii N. Ionescu, V. Maniu și Gr. Tocilescu, se decide să se amâne pentru sesiunea anului viitor citirea discursurilor dlor Tocilescu și Haret.

Ședința IV, la 26 februarie (10 martie.) Se citește scrisoarea dlui membru I. Sbiera, care anunță că nu va pute lua parte la lucrările sesiunii.

Se pune la ordinea zilei propunerile secțiunii istorice prezentate în ședința precedentă:

a) Propunerea de a se interveni la ministeriul cultelor să procure un local la Iași pentru instalarea colecțiilor societății științifice literare de acolo:

Dl Gr. Tocilescu crede, că interveniri de acest fel nu sînt de competența și demnitatea Academiei, care nu poate lua asupra sa rolul de mijlocitoare între diferitele societăți și ministeriu. Academia să dea, intru cât poate, ajutoare din propriile sale mijloce și să lase ca pentru trebuințele, pe cari nu le poate satisface, societățile să se adreseze cu petițiuni de-adreptul la ministeriu.

Dl N. Ionescu se miră, că tocmai directorul Muzeului din București se opune ca Academia să mijlocească procurarea unui local pentru adăpostirea obiectelor arheologice adunate cu mult zel la Iași de membrii societății, care cere ajutorul Academiei. Stăruiește să se primescă propunerea secțiunii istorice, făcându-se rugare ministeriului să pună la dispozițiunea societății un local pentru instalarea colecțiilor sale. Cererea este justă și bună. Academia, cum a făcut de multe ori, să se adreseze guvernului regelui, care este președintele și protectorul Academiei. Este dreptul și datoria Academiei de a protege explorările științifice mai ales când ele se fac de societăți întregi constituite anume pentru scopuri științifice.

Dl Gr. Tocilescu răspunde, că decă Academia voește și poate a da ajutor societății, să o facă din propriile sale mijloce; dar nu este de demnitatea ei a se face mijlocitoare între petiționari și ministeriu. Să lase ca societatea, decă va avea trebuință, să se adreseze de-adreptul ministeriului.

Dl V. Maniu crede, că intervenirea Academiei este legitimă și nu-i poate atinge intru nimic demnitatea. Ea trebuie să primescă cu bună voință ori care cerere de ajutor dentru scopuri științifice; intru cât inse nu are mijloce de a da ajutoarele necesare, este forțe natural ca să intervîie la guvern în favoarea științei. Crede deci că e bine să se primescă propunerea secțiunii istorice.

Propunerea secțiunii se pune la vot și se primește.

Ședința V, la 27 februarie v. (11 martie.) Neîntind membri în numer, ședința nu se poate ține; Academia trece în secțiuni și comisii.

Ex-regele Milan.

În nr. trecut al foii noastre publicarăm portretul ex-reginei Natalia, din incidentul împăcării sale cu ex-regele Milan. Acuma, se înțelege că trebuie să dăm portretul lui Milan.

Renumita odraslă a dinastiei Obrenovici de multe ori a făcut lumea să vorbească de el; nici odată inse n'a stîrnit în astfel de grad mirarea generală ca acuma.

Dar cine știe, poate că va urma o surprindere și mai mare.

Ultima sticlă.

Ospetul vesel s'a încheiat. Ospetii s'au dus acasă și salele au ramas deșerte.

Moima favorită a stăpînului a crezut c'a sosit timpul să facă și el ce-a vădut că fac domnii cari ș-au petrecut. Să-și facă și el chef. S'a dus dar ș-a apucat ultima sticlă de șampanie, care din întemplantare a ramas neatinsă. El a vădut, cum a deschis-o servitorul, se încercă să-l imiteze. Decă va izbuti, va trage una. Ș-apoi ține-te la chef!

Când te uii prea mult la femei, le superi când nu le observi de loc, le măhnesci.

*

Când nu mai ai iluzii, nu mai trebuie să trăiești.

*

Efectul unei glume depinde dela urechia celui ce o aude și nu de gura celui ce face gluma.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Documente istorice. Neobositul nostru istoric și membru al Academiei Române dl V. A. Urechiă a scos la lumină de odată trei volume mari relative la istoria română națională și culturală. De asta-dată vom lua act de unul. Acesta poartă titlul: «Memoriu asupra perioadei din Istoria Românilor dela 1774—1786, însoțit de documente cu totul inedite». București 1893, extras din Analele Academiei Române. Documentele din volumul acesta privesc în deosebi epoca fanarioților, epocă tratată prea pe scurt de toți istoricii români. Dl Urechiă probază prin aceste documente, ceea ce susține și prin cursul seu de literatură: că nu numai dela 1711 au fost domni greci, ci și mai înainte, cum și că dela 1711 înainte nu domniră numai greci, ci și români or descindători din greci, de mai multe sute de ani romanisați.

Piese teatrale de dl Ollanescu. Dilele trucute a apărut la București într'un volum frumos piesele teatrale ale dlui Dumitru Constantin Ollanescu. Volumul poartă titlul: «Teatru» și cuprinde următoarele piese: Pe malul gârlei, După reșoin, Pribeagul, Fanny, Primul bal și La mormântul poetului. Tote aceste sunt niște comedii gentile, de câte un act, jucate toate — afară de penultima pe scena Teatrului Național din București, unde au fost bine întâmpinate din partea publicului. Dl Ollanescu este un poet cu manieri fine, care nici odată nu se coboră în arena trivialităților, ci ține lucrările sale la nivelul bunului gust. Piesele sale respiră un aer curat românesc, prin care ca un sôre ne suride umorul înfînător al idiomului național. Afară de penultima, toate sînt scrise în versuri, pe care autorul le mănuește cu multă îndemnare. Dsa ne-a dat voia să reproducem din ele, ceea ce vom și îndeplini în curînd, dorind să facem prin acesta serviciu și diletanților nostri, cari caută piese originale. Prețul volumului 3 lei.

Scrieri de dl Erbiccanu. Dl profesor Constantin Erbiccanu a publicat la București de odată următoarele scrieri: «Scurte notiți biografice asupra vieții și activității marelui patriot și distins cetățean Mihaıl Cogălniceanu, născut în 1817 și mort în 1891». — «Material pentru Istoria țării românești, de când au descălicat pravoslavnicii creștini aici în țără. Fragment inedit asupra Domniei lui Constantin Brancoveanu, compus probabil de Radu Popescu și scris de Constantin Acsinte». — «Efemeridele lui Ioan Cariofil, edate de Pericle Gh. Zerlenti și traduse în românește». — «Viță, activitatea și scrierile Prea Sfințului Filaret Scriban, tratată din punct de vedere religios, moral și literar».

CE ENOU?

Regele Carol și părechia princiară română în Academie. În ședința de mercuri a Academiei Române din București, dl secretar general D. A. Sturdza a anunțat, că a primit dela palatul regal înștiințarea, că regele Carol, cu prințul Ferdinand și cu princesa Maria vor asistă la ședința publică de vineri, 5/17 martie, a Academiei. Pentru ședința acesta s'au ficsat doue lecturi: una de dl V. A. Urechiă, alta de dl Gr. C. Tocilescu.

Ôșpeți națli la Sinaia. Diarele bucureșcene anunță, că în véra viitoare vor merge la Sinaia ducele și ducesa de Edimburg cu fiicele lor și cu principele Alfred de Englitera; tot acolo s'ar duce și regele Alesandru al Serbiei, care ar sta în castelul dlui Gr. Ghica, împreună cu mamă-sa, ex regina Natalia.

Conferențele dlui dr. V. Babeș. Ca în anii trecuți, așa și acum, dl dr. Victor Babeș, directorul institutului de bacteriologie din București, ține un șir de conferințe publice. Prima s'a ținut mercuri, vorbind despre noiele aplicațiuni ale bacteriologiei. Vom da rapoorturi.

Necrolog. Grigore T. Brătianu, președintele Ligei culturale române din București, a încetat din viață acolo în 10 martie n. lovit de apoplexie. Reposatul, nepot de frate al lui Ion și Dimitrie Brătianu, ș-a făcut studiile în Germania și-a avut numai 44 ani. A fost magistrat, deputat, iar în timpul din urmă ș-a jertfit totă activitatea în folosul Ligei, în fruntea căreia a stat, lucrând necentenit și dând ajutor material pentru scopul acesta. În mormântarea-i s'a făcut marți după mieđăđi la 2 ore, asistând lume imensă, în frunte cu membrii Ligei și cu reprezentanții tuturor secțiunilor din țără. După serviciul religios întău a vorbit dl V. A. Urechiă, apoi alții. Drapelele naționale erau acoperite cu negru.

OGLINDA LUMEI.

Fantome la o curte regală. La curtea regală din Stockholm (Svedia), toți cred în fantome și în apariții misteriose. E deja o legendă, în urma căreia regele Carol IX mort la 1611, a visat într'o noapte tot ce se va petrece sub domnia lui Gustav III, care a trăit cu o sută de ani în urma lui. În castelul acesta regal au apărut în toate nopțile diferite fantome. Din cauza asta castelul a fost dărîmat și pe urmă reconstruit. Dar fantomele n'au încetat de a apăre. Acum o lună prințul regal al Danemarcei se află împreună cu prințesa, nevastă-sa, în castelul cel cu pricină, din Stockholm. În prima noapte un șambelan a fost trântit violent din pat, fără să șcie de cine și cum. A doua și dimineța, prințul Jean, l'a întrebat decă n'a audît un șgomot teribil în odaie. Săra, principesa sciea în odaie, când de-odată apare o fantomă și se uită la ea lung. Principesa se ridică indată speriată, se repede asupra fantomei, dar acesta dispare repede fără de urmă. Odată, prințul Cristian, băiatul mai în vîrstă al prințului moștenitor, intrând într'o odaie, slab luminată, s'a întors repede, gaibên ca cêra, declarând, că odaia aceea e plică de fantome de diferite vârste și de toate nuanțele. Altă-dată familia regală din Danemarca se află în Svedia. Înainte de plecare familia regală a Danemarcei, a jucat cărți cu prințul moștenitor al Svediei, Gustav. De-odată acesta se scólă repede dela mésză, spunând că lângă el s'a aședat o fantomă. — Și unde-i «fantomă»? — îl întrebară prinții și prințesele. — N'o vedeți cum fuge pe ușă... respunse prințul înmărmurit. El eră în toate mințile lui. Interesant e, că totă familia regală din Svedia și Danemarca, crede în astfel de apariții misteriose.

Călındarul săptămănie.

Diua sêpt.	Călındarul vechiu	Călınd. nou	Sôrele
Domineca. 4	-a din post Ev. dela Marcu c. 9 gl. 7, a inv. 8.	res. ap	
Duminecă	7 Păr. Vasile și Efre	19 Iosif	6 6 6 10
Luni	8 Păr. Teofilact	20 Hubert	6 4 6 12
Marti	9 Păr. SS. 40 Muc. d. Seb.	21 Benedict	6 2 6 14
Mercuri	10 Mart. Codrat.	22 Octavian	5 59 6 15
Joi	11 Păr. Sofronie	23 Teodor	5 58 6 16
Vineri	12 Cuv. Teofan	24 Gavriil	5 55 6 17
Sămbătă	13 Păr. Nichifor	25 (f) Bunavest.	5 54 6 19

Proprietar, redactor respunđător și editor:

IOSIF VULCAN.

'SILVANIA' institut de credit si economii in Simleu.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii 'Silvania', so-
citate pe acțiuni se invită în virtutea §-lui 20 din statute la

a Va adunare generala ordinara,

care se va ține în Șimleul-Silvaniei la 28 martie 1893 st. n. a. c. la 10 ore
înainte de amăzi, în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sânt:

1. Raportul anual al direcțiunei.
 2. Raportul comitetului de revisiune asupra calculului anual al bi-
lanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
 3. Stabilitrea bilanțului anual și ficsarea dividendelor.
 4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebunță suma amin-
tă în § 99. p. f.
 5. Ficsarea prețului marcelor de presință.
 6. Propunerea direcțiunei relativ la înmulțirea capitalului social și la
modificarea §-lor 6, 7, 10, 14, 17, 23, 25, 26, 30, 33, 34, 36, 38, 43, 68, 69,
8, 93, 99, 101, 102, din statute.
 7. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune.
 8. Intregirea consiliului de direcțiune conform §-lui 38 din statute.
 9. Eventuale propuneri din partea direcțiunei.
 10. Esmiterarea alor 3 membrii pentru verificarea procesului verbal.
- Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §-lui 23 din
statute în sensul căruia «la adunarea generală au vot numai acei acționari,
care cu cel puțin jumătate de an mai înainte sânt trecuți în registrul acționa-
rilor și ca atari cel puțin cu o di mai înainte de adunarea generală a depus
la direcțiunea institutului acțiunile sale, eventual și documentele de pleni-
potență.
- Acțiunile și eventualele documente de pleni-potență sânt a se depune
la direcțiunea institutului cel mult până la 27 martie st. n. 4 ore după amăzi.
Șimleul-Silvaniei, la 14 februarie 1893.
- Direcțiunea institutului.**

Active. Contul bilantiului. Pasive.

Cassa în numerar	2247	75	Capital social	75000
Cambii de bancă escomptate	496220	06	Fondul de rezervă	12480
Imprumuturi hipotecari	69275	42	Fondul de pensiuie	819
Imprumuturi de obligatiuni	27024	88	Fondul cultural	190
Imprumuturi pe amanele	612	08	Cambii de bancă reescomp-	279181
Elecie	2290	87	tate	90
Realități	10000	—	Depuneri pentru fructificare	229458
Cont-Curent	20978	12	Interese transitoare	9254
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	826	67	Interese neridicate	365
Mobilier	1094	fl. 24 cr.	Tantieme neridicate	31
după amor-	984	82	Cont-Curent	2300
tisare de 10%	109	42	Diverse conturi creditoare	989
Interese de reescomp. anticip.	1707	53	Profit curat	16383
Diverse conturi debitoare	487	64		95
	626655	84		626655
				84

Este. Contul profitelor și perderilor. Intrate.

Interese: pentru depun. spre fructificare	15266 fl. 07 cr.		Interese: dela cambii de ban. esc.	25829 fl. 79 cr.	
" " fondul de rezervă	480	99	" cred. hipot.	5427	99
" " de pens.	31	52	" cred. de obl.	1905	63
Spese:			" cont-curent	703	52
" pentru salare și marce de pres.	4341	92	" cred. amanet.	121	96
" pentru compe-			" efecte	171	89
tița de timbru și alte spese	2632	26	Provisiune		
Dare: directă	1525	51	Taxe:		
" după interese			" de transcriere	50	—
la depuneri	1254	38	" de cereri	964	65
Amortisare: din mobilar	2779	89	Chiria		
Profit curat	109	42	Diverse		
	16383	95			
	42025	03			

Șimleul-Silvaniei, la 31 decembrie 1892.

Andrein Cosma m. p. **Ioan P. Lazar** m. p.
director executiv. comptabil.

Membrii direcțiunii: **George Pop** m. p. președinte; **Artemiu Sarkadi** m. p.,
Florian Marcuș m. p., **Dr. Ioan Nichita** m. p., **Ioan Augyal** m. p.,
Augustin Marcuș m. p., **Danil Dellei** m. p., **Augustin Vicaș** m. p.,
Vasile Patcaș m. p., **Teodor Popb** m. p.

Acest bilanț esaminându-se și confruntându-se cu registrele princi-
pali și auxiliari ale societății, s-au găsit în consonanță cu acelea și esact.
Șimleul-Silvaniei, la 14 februarie 1893.

Membrii comitetului de revisiune:
Alimpin Barboloticu m. p., **Demetrie Suciu** m. p., **Dr. Casiu Mannu** m. p.

